

Guovdageainnu Johttisápmelaččaid Searvi

Berit Marie P.E.Eira

Suomaluodda 515
9528 GUOVDAGEAIDNU
Tlf 91328626
ktk.flyttsamelag@gmail.com

Privat: bmpeeira@gmail.com

14.10.2024

Høringssvar – forslag til endringer i lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindrifftsloven) og tilhørende endringer i lov 21. juni 2016 nr. 100 om fastsetjing og endring av eigheds- og rettshøve på fast eigeendom m.m. (jordskiftelova)

Guovdageainnu Johttisápmelaččaid searvi/Kautokeino Flyttsamelag (heretter omtalt som GJS) er lokallag under Norske Reindriftssamers Landsforbund.

Vi viser til departementets forslag til endringer i reindrifftsloven og tilhørende endringer i jordskifteloven, sendt på høring med frist 1. oktober 2024.

Vi viser også til deres brev av 30. September med ref nr 24/1356-, om å kunne sende høringssvar innen 15. Oktober, som vi aksepterte via e-post 30. September, og sender svaret nå. Da fristen for høringssvar er gått ut 1.10. var det ikke mulig å sende vårt svar via portalen og den sendes derfor via e-post.

GJS støtter høringsuttalelsen fra Norske Reindriftssamers Landsforbund.

Deriomot vil vi komme med noen ytterligere punkter som vi mener er viktige i tillegg.

1.Siidaandelsordningen

NRL,s uttalelse: «Siidaandelsordningen er blitt kritisert fra ulike hold i næringen. Det vises til at ordningen med siidaandel er en forvaltningsmessig og administrativ konstruksjon, og at den ikke bygger på siidaens tradisjonelle oppbygning. NRL mener det er behov for å utrede siidaandelsordningen, noe som burde vært gjort i forkant av lovrevisjon. NRL ønsker at dette blir gjort slik at man får et grunnlag til å vurdere ordningen i et rettighetsperspektiv.»

GJS støtter dette utsagnet fra NRL.

Innad i GJS har det lenge vært et svært stort ønske om at siidaandelsordningen må endres eller opphøre. GJS mener det er svært mange som ikke får egen andel i dag, på grunn av fokuset på reintall. GJS vet hvordan det påvirker spesielt ungdom som ønsker å leve av reindrift. Systemet i dag fungerer på den måten at ungdommen i dag hører under siidaandelslederen. Ungdommen som lever av reindrift føler at de ikke er fullverdige da de er avhengige av at lederen f.eks utbetaler tilskudd til dem. Ungdommen føler også at fremtiden er svært usikker, da fokuset på reintall kan føre til at det ikke lenger er liv laga i næringen for dem.

En annen utfordring er at i dag er det veldig mange voksne barn av siidaandelsleder som lever av reindrift men som ikke har egen andel. Disse igjen har barn som allerede er voksne og alle disse hører under den ene andelen. Dette i seg selv forteller hvilken situasjon disse befinner seg i og hvordan de ser på fremtiden. Siidaandelsordningen er og en hinder for rekrutteringen via generasjonsoverganger da en leder kanskje har flere under seg og det vankeliggjør hvem som skal kunne overta siidaandelen.

GJS mener siidaandelordningen er et av de viktigste paragrafene å revidere i loven. Vi vil foreslå at det snarest hyres en samisk forskningsinstitusjon med referansegruppe fra reindriften som foretar en utredning om det er mulig med endring og hvordan dette kan gjøres.

GJS vil også gi ett par eksempler på hvordan ordningen kan endres. For å være næringsutøver må du være registrert i mva registeret. De som lever av reindrift men ikke har andel er registrert som næringsutøvere. Bare det i seg selv hadde vært en måte å gjøre dette på. GJS mener det ikke vil føre til økning av reintall fordi de som lever av reindrift produserer også og dermed holdes reintallet stabilt.

GJS vil også vise til at en løsning kunne vært «Goahti» modell som fremgår av masteroppgaven «Samisk tradisjonellkunnskap kan være nøkkelen til en bærekraftig samisk reindriftnæring» av Risten Marie M. Buljo (Handelshøgskolen— Masteroppgave i økonomi og administrasjon - november 2018) [thesis.pdf \(uit.no\)](#)

2. Reintallsreduksjon

GJS hadde anmodet Landbruks- og matdepartementet om å utsette høringsfristen inntil regjeringens svar og tiltak om menneskerettighetsbruddet foreligger. GJS mener denne saken kan ha stor betydning for revideringen av loven.

Da det er kommet frem at staten ikke etterkommer anmodning om utsettelse, har GJS disse innspill:

1. GJS mener man må stryke pkt 2 i § 50 "Reintall" og erstatte den med pkt 3 "slakte og produksjonskrav" i den delen der det står "bruksreglene kan dessuten inneholde nærmere regler om"

Begrunnelse: vi er produsenter, matprodusenter og har en næring. Derfor mener vi at man heller skal satse på å premiere produksjon. Ved at de som produserer premieres med enda bedre ordninger enn idag, vil det automatisk ikke lønne seg å holde en stor flokk.

Vi har sett etter reintallsreguleringsprosessen at den var svært mislykket med tanke på utviklingen av reintall. Derfor skal det ikke fokuseres på reintall. Økologisk bærekraft opprettholdes når det leveres tilstrekkelig slakt.

Ved at produksjon er i fokus, viser vi også at de som virkelig lever av reindrift også er de som produserer.

2. GJS mener at dersom staten fastholder at reintall skal ligge til grunn for den økologiske reindriftnæringen, understreker vi at i det foreliggende utkast til reindriftslov gis det ikke vern av beitearealer eller menneskerettslig vern i forbindelse med reduksjon av reintall. Samtidig går regjeringen og andre myndigheter inn for utbygging av vindmøller og andre inngrep i reinbeiteområder. Etter § 60 skal reintallet fastsettes ut fra det arealet som siidaen disponerer. Dette innebærer en negativ spiral, hvor reintallet hele tiden må reduseres.

3. GJS mener at menneskerettslig vern i forbindelse med reintallsreduksjoner må innarbeides i reindriftsloven, enten i form av bunnfradrag i forbindelse med reduksjon eller på annen måte. GJS er derimot helt tydelig på at bunnfradrag på 200 rein slik det har vært foreslått, er et absolutt minimumstall for å livnære seg. Dette gjelder spesielt hvis en andel har mange reineiere under seg.

4. GJS mener at reinbeiteområder må gis vern, både i reindriftsloven og i plan- og bygningsloven.

5. For øvrig støtter GJS uttalelsen fra NRL om «NRL vil videre vise til at NRLs og Sametingets reindriftslovutvalg har foreslått at det gis gir adgang til midlertidig økning av reintall i en siidaandel ved inngåelse eller opphør av ekteskap. Formålet er å sikre den kulturelle bærekraften i reindriften. Dette bør vurderes inntatt i loven.»

Med hilsen

Guovdageainnu Johttisápmelaččaid searvi/Kautokeino Flyttsamelag

Berit Marie Eira

leder

